

Pk-yritykset eivät hyödynnä aineettoman omaisuuden suojaa TUOTEKEHITTELYSSÄ MILJARDIT OVAT HUONOSTI KOHDENNETTUJA

Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan jopa 30-50 prosenttia yritysten tuotekehityspanoksista kohdentuu huonosti, koska varsinkaan pk-sektori ei hyödynnä jo olemassa olevaa tietoa kilpailijoista. Vuositasolla puhutaan 1,5 - 2,5 miljardin euron suuruisista rahoista. Valtiohallinnon ja yrittäjäkentän uusi Idealuotsi-hanke pyrkiikin nyt korjaamaan tilannetta.

Suomea voi perustellusti pitää keksijöiden maana, sillä suomalaiset ovat erilaisten patenttien hakijoina aktiivisimpia koko maailmassa. Silti varsinkin pienet ja keski-suuret yritykset ovat luvattoman huonoja suojaamaan omia ideoitaan ja keksintöjään. Erilaiset suojausmahdollisuudet - kuten liikesalaisuudet, tekijänoikeudet, patentit, tavaramerkit, mallisuoja ja hyödyllisyysmallit - jäävät käyttämättä arviolta 50-75 prosentilla suomalaisista pk-yrityksistä.

Kolikoin toinen puoli on, että samoista yrityksistä noin 85 prosenttia jättää hyödyntämättä jo olemassa olevan tiedon kilpailijoiden tekemistä innovaatioista, jotka on koottu maailmanlaajuisiin ja vapaasti käytettäviin patenttijulkaisuihin. Eikä kolikoiden määrä ole tässä tapauksessa vähäinen, sillä patentti- ja rekisterihallituksen mukaan noin 30-50 prosenttia yritysten tutkimus- ja tuotekehityspanoksesta sijoitetaan kehittämään ratkaisuja, jotka on jo kehitetty ja dokumentoitu.

Rahassa tämä tarkoittaa arviolta noin 1,5 - 2,5 miljardia euroa vuodessa.

- Se on valtava huonosti hyödynnetty potentiaali. Yritykset siis ponnistelevat asioiden parissa, jotka olisivat helpommin löydettävissä

muutenkin, markkinointijohtaja **Mika Waris** patentti- ja rekisterihallituksesta (PRH) sanoo.

PRH:n suojiin onkin perustettu erityinen Idealuotsi-hanke hakemaan vastausta ongelmaan. Yhteistyössä ovat mukana TE-keskusten ja eri ministeriöiden ohella myös elinkeinoelämän järjestöt Suomen Yrittäjät, Keskuskaupakamari, Elinkeinoelämän keskusliitto ja Teknologiateollisuus ry. Viime kädessä hankkeen juuret löytyvät YK:n alaisen Maailman henkisen omaisuuden järjestöstä WIPO:sta (World Intellectual Property Organization). Se kutsui Suomen pilotiprojektiin, jolla yritysten tuntemusta innovaatioiden hallinnasta parannetaan.

Taustalla tiedon ja toimintakulttuurin puute

Hanke on tärkeä myös siksi, että yrityksissä tehtävät innovaatiot luovat pohjaa suomalaiselle työllisyydelle. Suomalaisesta työvoimasta noin 60 prosenttia saa leipänsä pk-yrityksistä.

- Suomessa on ajateltu, että tulevan kilpailukyvyyn perustana olisi osaamiseen, tutkimukseen sekä tuotekehitystoimintaan perustuva toimintamalli, PRH:n Waris hu-

Markkinointijohtaja Mika Waris Patentti- ja rekisterihallituksesta.

mauttaa. Aineettoman pääoman työkalujen pitää silloin olla kunnossa.

- Varsinkin pk-sektori on käyttänyt näitä instrumentteja heikosti, Waris sanoo ja muistuttaa, että teollisuuden palveluksessa on jo kauan ollut kokonainen ammattikunta, joka hakee erilaisia keksintöjen suojaamisen strategioita.

Hän muistuttaa, että myös pienten ja keski suurten yritysten arvonmuodostuksesta jo 80 prosenttia perustuu aineettomaan pääomaan.

Wariksen mukaan suomalaisyritykset eivät ole huonoja immateriaalikysymyksissä yleistä laiskuuttaan. Kyse on ennen muuta tiedonpuutteesta ja toimintakulttuurista.

- Pk-toiminnan perinteeseen ei ole kuulunut huolellinen liiketoi-

minnan suunnittelu. Immateriaali-järjestelmän hyödyntäminen edellyttää nimenomaan suunnitelmallista toimintaa, Waris erittelee.

Ei projekti vaan uusi toimintatapa

Idealuotsissa on lähdetty liikkeelle ruohonjuuritasolta. Tavoitteena on luoda palveluita ja toimintatapoja, joita nimenomaan pk-yritykset voisivat hyödyntää.

- Hankkeessamme on keskeistä laajamittaisen tiedon levittäminen immateriaali-järjestelmästä sekä välineiden kehittäminen yritysten käyttöön sopiviksi.

Tietoa levitetään tiedotusmateriaalilla, johon kuuluu muun muassa oppaita ja yritysjohton työkirja.

Ajatuksena on löytää vastaus sille, onko ideoiden suojaamisesta hyötyä juuri meidän yrityksellemme, mistä sitä haetaan ja mitä saadun tiedon perusteella tehdään.

- Avain tiedonlevityksessä on se, että suomalaiset yrityspalvelu-omijat - Tekes, uusyritys-, teknologia- ja TE-keskukset sekä yritys-hautomot - koulutetaan niin, että he osaavat ottaa nämä kysymykset oikealla hetkellä esiin, Waris sanoo.

- Myös liiketoimintakonsulttien työkalusalkkuun pitäisi saada uusi työkalulokero, jossa immateriaalikysymykset tulevat hoidetuksi.

Wariksen mukaan Idealuotsissa ei kuitenkaan ole kyse projektista vaan kokonaan uuden ajattelutavan oppimisesta.

Kyse myös Euroopan kilpailukyvyistä

Waris painottaa, että osaaminen

immateriaaliasioissa ei välttämättä ole sen parempaa muuallakaan Euroopassa. EU-komissio on kuitenkin käynnistämässä hanketta, jolla palveluiden hyväksikäyttöä yritetään saada laajemmaksi Euroopan tasolla kohderyhmänä erityisesti pk-sektori.

- Suomi on näissä asioissa ehkä puolen askeleen tai askeleen verran edellä muuta Eurooppaa. Muualla Euroopassa asiaa on vasta otettu käsittelyyn.

Wariksen mukaan kysymys on myös Euroopan kilpailukyvyistä suhteessa muuhun maailmaan, varsinkin Yhdysvaltoihin ja Japaniin.

Hän sanoo, että poliittiset päätäjät ovat onneksi hereillä immateriaaliasioissa.

- Varojen ohjaamisessa tähän olisi tietysti parantamiseen varaa, Waris sanoo.

Hänen mukaansa ei puhuta kuitenkaan asian tärkeyteen nähden suurista summista.

- Tarvittavat panokset olisivat vaatimattomia, mutta ne pitää keskittää tehokkaasti.

Immateriaali-järjestelmä

= osaamisen suoja-järjestelmät ja tietolähteet

- yritysten järeä kilpailukeino

- tuotekehitykseen
- markkinointiin
- verkostoitumiseen

